

Rehabilitering

UTGITT AV STIFTELSEN SOFIENLUND OG SOFIENLUNDS VENNER

NR. 2 2010 14. ÅRGANG

STIFTELSEN
SOFIENLUND

For rehabilitering av ulykkeskadde
og kronisk syke

Stiftelsen Sofienlund er en humanitær, ideell organisasjon med det formål å bidra aktivt for å bedre rehabiliteringstilbudet for ulykkeskadde og kronisk syke.

Stiftelsen Sofienlund kunne planlegge og bygge CatoSenteret i Son takket være alle de hundretusener som gjennom mange år har kjøpt Bil Pluss lodd. Senteret åpnet

4. juni 1998, og kan etter 12 års drift vise til usedvanlig gode resultater, noe som stadig bekreftes av de mange tusen brukerne.

Behovet for rehabilitering utover ordinær sykehusbehandling er mye større enn det CatoSenteret kan klare. Vår målsetting om å støtte rehabilitering i hele landet innebærer at mange opptreningsentre og sykehus har mottatt betydelig støtte fra oss.

Full stopp i rehabilitering
Side 2

Er leger mennesker?
Side 3

Med Karin Endsjø til Casas Heddy
Sidene 4 og 5

Avslutning av 12 års samarbeid
Side 6

Asker kommune brøt løftet
Side 7

Åpent brev til helseministeren
Side 8

Kongens fortjenstmedalje
Side 9

Stiftelsen Sofienlunds Landslotteri
Side 12

Det knytter seg spenning til ny leverandør av tjenester

- Vi har vært godt fornøyd med det arbeidet som er gjort av Medirect gjennom 12 år. Nå er vi spente på om ISS kan matche dette, eller helst overgå dem. Opplegget vil fortsatt være en viktig del av opplevelsen av CatoSenteret, sier assisterende direktør Terje Hegge.

ISS sin overordnede målsetning for serveringstilbudet skal være å oppfylle CatoSenterets krav

ISS på CatoSenteret

om at maten og servicenivået skal holde god servicestandard. Brukerne, gjestene og våre ansatte skal oppleve serveringstilbudet som moderne, av høy kvalitet, med valgfrihet innen sunne, gode og spennende produkter, levert av serviceinnstilte medarbeidere.

- Et stort antall av brukerne ved CatoSenteret har egen diett som skal følges. Disse settes opp på individuell basis så kostholdet tilpasses den enkeltes behov. Dessuten skal det tas hensyn til om pasienten har spesielle preferanser eller matvarer som ikke ønskes på hans/hennes meny. Dette gjelder for eksempel matallergier som (gluten, melkeintoleranse etc.), spesialkost, diabetes, halalmat og anoreksi.

- Vi har endret på noe rundt beispising, sier Hegge. Vi ønsker mer rene produkter og da mindre blandede produkter, spesielt på varmretten til lunsj og middag, og dietter skal alltid være tilgjengelig for de som har behov for det, slik at vi raskt kan tilberede diettmat hvis det skulle være spesielle behov for det.

- Dette gjøres ved oppfyllelse av krav som:

- Variasjon og valgmuligheter
- Fokus på maten som trivselskaper og måltidet som en sosial begivenhet
- Kalde og varme alternativer
- Brukere med behov eller ønske om dietter skal ha et individuelt tilpasset tilbud
- Mulighet for å få servert alternativt måltid utenfor normerte tider
- Assistanse til brukere ved behov om henting av mat

- All mat skal produktmerkes i buffeen for å kunne synliggjøre innhold. Vi har også utvidet åpningstiden i både spisesalen og resepsjonen. Dette har vi gjort for å forbedre og utvikle tilbudet til brukerne slik at totalopplevelsen for brukeren skal bli best mulig, så vi går en spennende tid i møte, sier Terje Hegge til slutt.

Ny leder

Den som skal videreutvikle dette servicetilbudet er Øyvind Blåhella. Han har lang erfaring

siden han har vært ansatt ved CatoSenteret i 10 år.

- Vi vil satse på at maten skal være dagens høydepunkt og en viktig del av rehabiliteringen, sier Blåhella.

- Et riktig sammensatt kosthold tilgodeser den enkeltes energi- og næringsbehov - en forutsetning for god helse!

- Med stadig flere brukere som har behov for dietter og spesialkost tilbys det derfor kostsamtaler ved behov. Senteret har etablert sitt eget tverrfaglige ernæringsutvalg så brukerne kan få kost- og livsstilveiledning.

Hva er ISS Norge

Integrated Service Solutions er grunnlagt 1901 i Danmark, engasjert innen rengjøring og spesialisert tjenesteyting innen servering, helse, pleie, kontor- og eiendomsstøtte m.m.

Virksomhet i 43 land i Europa, Asia, Australia og Sør-Amerika med rundt 275 000 ansatte (2004). Overtatt av det Wallenberg-kontrollerte EQT og USA-banken Goldman Sachs gjennom PurusCo. Fikk navnet International Sanitary Systems (ISS) i 1968 og International Service System i 1973.

ISS Norge ble etablert 1952 ved å overta Oslo Rengjøringsbyrå. Skiftet navn til ISS Norge i 1995. Driver med rengjøring, kantinedrift, drift av syke- og eldrehjem, ikke-medisinske sykehustjenester, samt vaktmester-, gartner-, sikkerhets- og kontorstøttetjenester.

Ble de første til å drive privat eldreomsorg i Norge (Risenga i Asker 1997). Eier halvparten av Hero Norge AS, som driver 45 flyktningmottak, Hero kompetanse og Hero tolk. ISS samarbeider med Telenor og NSB innen renhold. ISS Norge har hovedkontor i Oslo og avdelinger over hele landet.

Opplysningene er hentet fra Store Norske Leksikon.

ISS har blant annet sikret seg Øyvind Blåhella som ny hotellsjef og resepsjonistene Karina Marcolin og Mette Halvorsen fra Medirect.

Det er full stopp for arbeidsrettet rehabilitering. Bransjen ber om 140 millioner kroner ekstra i revidert nasjonalbudsjett.

Full stopp i rehabilitering

Mens alle rehabiliteringsinstitusjoner venter på at myndighetene skal prioritere rehabilitering, kommer det en foruroligende melding fra direktør Johan-Martin Leikvoll i bransjeforeningen for attføringsbedriftene i NHO.

Til Avisenes Nyhetsbyrå sier han at det nå er tilnærmet full stopp i tiltaket arbeidsrettet rehabilitering!

Raskere tilbake

Arbeidsrettet rehabilitering har vært ett av de tre tiltakene som inngår i prosjektet «Raskere tilbake» i regi av Nav. I fjor ble det bevilget 360 millioner kroner til prosjektet, mens det i år bare står 220 millioner på denne posten

Dette er forunderlig, siden myndighetene har lagt mye ressurser, tid og prestisje i å opprette tiltaket arbeidsrettet rehabilitering. Det har nettopp vært en av regjeringens storsatsinger mot reduksjon av sykefravær. Ved utgangen av fjoråret var over 800 personer inne på dette tiltaket.

Fra vondt til verre

- Ved nyttår ble det bestemt at tiltaket skulle kuttes med 40 prosent og situasjonen har gått fra vondt til verre, forteller Leikvoll. Han viser til at Navs fylkeskontorer ikke har kunnet budsjettere med arbeidsrettet rehabilitering siden etaten har fått tildelt en lavere månedspris enn det som er reelt etter anbudsrundene.

- Slik stopper man derfor godt et tiltak som bare så vidt har kommet i gang, sier Leikvoll.

Unik kobling

Leikvoll mener at nettopp arbeidsrettet rehabilitering har vært unikt i sin kobling mellom attførings- og helsetiltak, fordi tilbudet er gitt til både langtidssykemeldte, som fortsatt er i et arbeidsforhold, og til personer på ulike trygdeordninger.

Tilbudet har vist seg særlig godt egnet for mange langtidssyke og til personer med lettere psykiske lidelse.

Erling Lauritzen

Unødig uføretrygd

Kjernen i myndighetenes sykefraværdebatt har nettopp dreid seg om at langtidssykemeldte og personer i randsonen av arbeidsmarkedet har fått tilbud altfor sent.

Mange ender dermed opp med en unødvendig uføretrygd, siden tidlig inngripen er en viktig forutsetning for å få folk tilbake til arbeid.

Lengre ventetid

I dag får kun én prosent tilbud om yrkesrettet attføring i sykemeldingsperioden, og ventetiden for å få attføring er på hele 900 dager. Nå blir det altså bråstopp i et av de få tiltakene som ikke bare gir mulighet til å gripe inn tidlig med attføring, men som også fører folk direkte tilbake i jobb.

- En kraftig økning av midlene til arbeidsrettet rehabilitering og andre Nav-tiltak må prioriteres i revidert nasjonalbudsjett, sier Leikvoll.

Til slutt peker han på at leverandørene har investert kraftig for å få på beina et faglig og godt tilbud. Det setter nå mange rehabiliteringsinstitusjoner i en fortvilet situasjon. Men enda verre er det at det rammer brukerne.

- Det er meningsløst at myndighetene så kraftig begrenser tilbudet om hjelp til å komme tilbake i arbeidslivet, sier direktør Johan-Martin Leikvoll til slutt.

STIFTELSEN
SOFIENLUND
For rehabilitering av ulykkeskadd
og kronisk syke

Utgiver:
Stiftelsen Sofienlund,
tlf. 64 97 46 05, fax 64 97 46 02

Redaktør:
Erling Lauritzen
tlf. 66 78 92 37/920 26 355
E-post: erlaurit@broadpark.no

Layout:
One Man Show
Knut T. Frøyhaug,
tlf. 66 78 28 26.

Annonser:
Faktureringservice sør as,
tlf. 32 24 44 33, fax 32 24 44 34

Trykk:
Orkla Trykk AS
Opplag: 10.000

Redaksjonen avsluttet
4. juni 2010

Postboks 124
1431 Ås
Tlf. 64 97 46 05
Fax 64 97 46 01
Besøksadresse:
Myrveien 2, 1430 Ås
Foretaksnr.: 96 1340195
Bankgiro: 8380 08 53462
www.sofienlund.no
post@sofienlund.no

Stiftelsen Sofienlunds styre:
Arbeidende styreformann
Erling Lauritzen
Daglig leder
Truls Thv. Falkenberg
Styremedlem
Thor Bjørn Lie

Sofienlunds Venner:
Tlf: 64 97 46 00
Fax 64 97 46 01
E-post:
Foretaksnr.: 976805518
Bankgiro: 8380 0865509
Erling Lauritzen
Tlf. privat 66 78 92 37
Mobil 920 26 355
E-post:
erlaurit@broadpark.no

Gavekonto
Bankgiro:
8380 40 09941

Stiftelsen Sofienlunds
landslotteri
tlf. 64 97 46 40
kundeservice
@sofienlund.no

Lars Henrik Lauritzsens
Minnfond
Bankgiro: 8380 40 09941

Er leger mennesker?

Det er viktige signaler til helsemyndighetene når overlegene reagerer på den faglige utviklingen ved norske sykehus. Men mens våre politiske myndigheter brukte Soria Moria som utgangspunkt for makt og optimisme, er overlegenes erklæring fra en nylig avholdt konferanse på samme sted heller preget av resignasjon og avmakt.

Ifølge overlegene er ledelsesfilosofien som råder på sykehuse-ene, drevet frem av rendyrket økonomisk og administrativ kompetanse - og legene selv har i liten grad innflytelse på sin egen hverdag og arbeidssituasjon. Overlegenes autoritet er i fritt fall. Huff og huff.

Vi har hørt situasjonsbeskrivelsen før, og den har mye til felles med en generell sutring over minnene fra en forgangen tid

da mange overleger opptrådte som småkonger med et lite hoff rundt seg av trippende og bejende unge leger og «søstre».

Det er likevel en alvorlig fare forbundet med å trekke slike konklusjoner. Kritikken som den medisinske ekspertisen ved landets sykehus nå retter mot helsemyndighetene etter et par tiår med reformer og detronisering, er noe helt annet enn rapporter fra jammerdalen. Den kan være

den første virkelige alarmen om at noe er i ferd med å gå alvorlig galt med medisinsens plass i vårt helsevesen.

Overlegene tegner et bilde av en ny herskerklasse av byråkrater og helseadministratorer forpliktet av et system med sin egen logikk - et handlingsmønster som henter terminologi og tankesett fra finans- og produksjonsbedrifter. Medisinsens opplevelse av dette kan kort oppsummeres i et av punktene fra Soria Moria: Mens det før var sykehuse-nes støttefunksjoner som var til for legene, er det i dag omvendt. Smak på dette.

Hvis situasjonsbeskrivelsen er riktig, ville jeg som pasient ha tenkt at det er fare på ferde. Jeg ville ha vært engstelig for å bli lagt inn på et sykehus, ikke bare fordi jeg er redd for min helsetilstand, men kanskje like mye for den kulturen som det nå tegnes et bilde av. For pasientene trenger medisin med faglig autoritet mer enn noe. Vel har vi behov for økonomisk og byråkratisk lederskap for å vite at samfunnets ressurser blir forvaltet på best mulig måte, men fra sykehussengen blir dette irrelevant dersom ikke medisinen får nødvendig armslag og utviklingsmuligheter.

Selvsagt vet ikke norske pasienter generelt hvordan det er fatt. De vet ikke at overlegenes mulighet for refleksjon og kollegial nettverksbygging forvitrer. De aner ikke at mulighetene for utveksling av erfaring og faglig påfyll gradvis forsvinner. De har ingen anelse om at budsjettene til deltakelse på kongresser og seminarer skrumper inn eller at legenes hverdag handler om en evig kamp om forbruksmateriell og utstyr - som IT og støttefunksjoner som andre yrkesgrupper i ekspertposisjon ville ha tatt for gitt.

Pasientene skjønner heller ikke at det i dag er en helt ny yrkesgruppe enn deres nærmeste behandlere som definerer kvalitet i sykehussektoren - at kvalitet i dag er mer et bedriftsøkonomisk enn et medisinsk begrep. De har ingen forutsetning for å vite at legene ustanselig blir avbrutt i sitt arbeid og får mindre tid til å ta seg av enkeltskjebner. Enda mindre innsikt har pasientene i at enkelte støttefunksjoner, for eksempel talegjenkjenningssystemer, ser ut til å føre til mer arbeid i stedet for rasjonaliseringsgevinster - og at leger som hevder dette, nærmest blir regnet som en bakstreversk gjeng med uten vilje til å tilpasse seg en moderne tid.

Mye godt har kommet ut av prosessen med å rive pidestallen vekk under føttene på gårdsdagens overleger. Prosessen med å demokratisere sykehussektoren har antakelig stått på vent altfor lenge. Mange legers respekt for andre yrkesgrupper har tradisjonelt ikke akkurat preget våre sykehus. Men det spørres om det ikke nå må gjøres noe for å bygge opp igjen den faglige autoriteten som kan være skylt ut med badevannet, ikke for autoritetens egens skyld, heller ikke for å få «mer helse ut av hver budsjettkrone», men for å få mest mulig medisin ut av hver lege til beste for pasienten - ikke for myndighetene.

Dette innebærer - banalt nok - en forståelse av at leger er mennesker, en ekspertgruppe med like stort behov for å bli sett, hørt, fulgt opp og etterutdannet som andre. Kort sagt; en gruppe med behov for en yrkesidentitet og en kultur som er tilpasset et moderne samfunn og som man kan være stolt av å tilhøre.

Sjefredaktør Liselotte Folge.

DAGENS MEDISIN
UAVHENGIG NYHETSAVIS FOR HELSEVESENET

Dagens Medisin er en uavhengig nyhetsavis for helsevesenet, og er Norges eneste uavhengige nyhetsavis for helsesektoren. Dagens Medisin henvender seg spesielt til leger, farmasøyer, sykepleiere og andre beslutningstakere i helsesektoren, og blir skrevet av erfarne helse-

journalister og fagfolk. Men de fleste vil her kunne finne interessante opplysninger og tips. Dagens Medisin distribueres i et opplag på 22.000 til blant annet alle leger, sykehus og institusjoner i Norge.

Hver 14. dag kan du få nyheter om økonomi, politikk, organisasjon, medisin og forskning. I tillegg kan du få daglige nyhetsoppdateringer hvis du går inn på <http://www.dagensmedisin.no/nyhetsbrev/>

Avisen eies og utgis av Schibsted og Bonnier.

Dagens Medisin
Postboks 6970 St. Olavs Plass
0130 OSLO

Besøksadresse:
Pilestredet 10, Oslo

Redaksjonen
redaksjonen@dagensmedisin.no
Telefon sentralbord: 934 30 200
Telefaks: 24 14 68 81

Sjefredaktør/administrerende direktør
Lottelise Folge
Telefon: 913 03 517
lottelise.folge@dagensmedisin.no

Nyhetsredaktør
Tine Dommerud
Telefon: 975 43 450
tine.dommerud@dagensmedisin.no

Takket være Karin Endsjø kan Stiftelsen Sofienlund, i år igjen, tilby en 2 ukers tur til Casas Heddy på Lanzarote. Karin har påtatt seg å ta ned en gruppe fra 16.- 30. august og hun blir med under hele oppholdet.

Casas Heddy
Casas Heddy er et rehabiliteringssenter heleid av Oslo Røde Kors. Stedet er rullestolvennlig og har to svømmebasseng, et ute og et inne. Det er oppvarmet vann i begge bassengene. Stedet har vært drevet i 35 år og har et godt renommé. Det er ypperlig egnet for funksjonshemmede, deres familie og assistenter.

Stedet ligger i Puerto del Carmen ca 10 minutter fra flyplassen. Stedet har også egen buss med heis. Leilighetene er for det meste dobbeltrom i små hus med terrasser og alle husene er egnet for rullestolbrukere.

Det er godt og varmt på Lanzarote i august. Det er omkring 24 varmegrader i havet og kveldene er særdeles gode. Aktivitetene på Casas Heddy vil også være noe annerledes enn om vinteren, med flere badeturer, båtturer,

dykking, snorkling, ridning og -noen overraskelser.

Vi har fått et bra tilbud fra Casas Heddy på Lanzarote. Prisen blir kr 570,- pr døgn pr person i dobbeltrom inklusiv full pensjon, turer, aktiviteter og fysikalsk behandling. Husk å ta med godkjent rekvisisjon. Flyreisen kommer i tillegg.

Reisen

Denne gangen blir reiseopplegget litt annerledes enn tidligere. Fordi det i sommer ikke er direkte fly fra Oslo til Lanzarote må man bytte fly. Men jeg ser det som positivt for mange. Da kan mange reise direkte fra Bodø, Bergen eller andre flyplasser i Norge til Las Palmas på Gran Canaria, og derfra ta rutefly over til Lanzarote. For noen kan dette også bli billigere. Mange liker å surfe på nettet på flybilletter så nå har de sjanse til det.

For rullestoler og andre hjelpemidler er det de samme prosedyrene som tidligere. Vi får god hjelp på flyplassene.

Har du problemer, kan Karin bistå med bestilling av flybilletter hvis ønskelig og hun blir også med under hele oppholdet.

Karins telefon:
I Norge 918 66 164 (til og med 5.juli) etterpå må du ringe til Lanzarote på 0034 928 515208.

Men bruk helst emailen til Karin som er karinendsjoe@hotmail.com.

Ny tur med Karin Endsjø til Casas Heddy

Åpent hele sommeren

Casas Heddy har åpent hele sommeren fra 19. juni og vinteren til slutten av april neste år. Så det er anledning til å be om plass når du vil, men da må du ringe Casas Heddys salgskontor i Tønsberg på tlf. 33 39 88 88.

Hva er god helsereise? spør Casas Heddy i sitt brosjyremateriell:

Når det gjelder din helse, er det ofte du som best vet svaret. God helse knyttes ofte til fravær av fysisk og psykisk ubehag og sykdom. God helse omfatter også at enkeltmennesket opplever sosial velvære.

Mange av våre gjester har eller har hatt perioder med mye sykdom og belastninger. Vi kan ikke fjerne ubehag og sykdom, men under ditt opphold på Casas Heddy kan vi tilby behandling, samvær og livsglede som vi vet bidrar til god helse.

Gode Helsereiser

På Casas Heddy er våre bygninger og vårt medisinske utstyr tilpasset slik at du som gjest kan nyte din ferie. Våre ansatte i hotellavdelingen har lang erfaring og gir god individuell service. Våre sykepleiere er kompetente dersom akutte helseproblemer skulle oppstå og våre fysioterapeuter har en høy standard på sitt fysikalske behandlingstilbud. I tillegg vet vi at et stabilt varmt klima i mange tilfelle gjør at symptomene blir lindret.

Følelse av trygghet er nødvendig for at man skal klare seg i hverdagen. Tryggheten er nødvendig for at du trives med deg selv og i sosialt samvær. Vi arbeider for at du skal føle trygghet på Casas Heddy.

Opplevelser som er spennende, interessante og meningsfulle gir livsglede. Barn, ungdom og voksne har ulike ønsker og behov for aktiviteter og opplevelser. Tilrettelegging av aktiviteter og opplevelser for ulike grupper blir ivaretatt av vår guide og våre aktivitetsledere.

Viktig Husk å ta med godkjent rekvisisjon:

Tar du med godkjent rekvisisjon får du fysioterapibehandling på vanlig måte (Som i Norge).

Slik lød den enkle meldingen fra adm.dir. Erik Adland og hotellsjef Jon E. Levnang. Straks løp tankene tilbake til en aprildag i 1988 og mitt første møte med familien Lie, da jeg ble fenget av deres ide om å gjøre noe aktivt og konkret for rehabilitering av trafikkskadde og langtids-syke.

bli med ISS videre.

Vennlighet skaper vennlighet
"Vennlighet skaper vennlighet", skal vismannen Sofokles ha sagt allerede 490 år før Kristus. Jeg vet ikke om Jon E. Levnang og Kari Nyhus har hørt uttrykket noen gang, men det er dette som har preget CatoSenteret i alle år.

å ansette dyktige og fleksible fagmennesker, med en utpreget serviceholdning og evne til innlevelse. Her har vi også hele tiden oppfordret til fagutvikling på alle funksjonene, ikke minst i renholds-faget.

Best Practice

- Det har vært en styrke å tilhøre en større organisasjon, med

selvsagt en viktig del av dette bildet!

Jeg takker for meg. Takker mine dyktige medarbeidere. Takker Erik og alle andre ansatte. Takker Thor Bjørn Lie som fikk det hele i gang og truer med å komme innom for å se om dere som blir igjen gjør en skikkelig jobb.

Hotellsjef Jon E. Levnang og husøkonom Kari Nyhus fikk både blomster og pakker fra direktør Erik Adland.

Fantastisk, fantastisk, fantastisk!

Nestemann til å takke var Bjørn Hatland, Driftssjef Pasienthotellene Medirest Norge. Han syntes han kjente CatoSenteret godt etter hvert. I de første samtalene hadde han hatt med Jon om stedet hørte han mest ordet fantastisk. Alt på CatoSenteret var nettopp det. Stedet, personalet og alle utfordringene.

CatoSenteret var det første medisinske senter Eurest/Medirest fikk lov til å være med å bygge opp, og la grunnlaget for at Medirest i dag er drifter av pasienthotellene Ullevål, Zefyr og Haukeland. Deretter overrakte han blomster med takk til Erik Adland og samtidig overrakte han blomster til Medirests flotte personalet for alt de har gjort for senteret og firmaet.

Avslutning av 12 års samarbeid

Som kjent avsluttes CatoSenterets kontrakt med Medirest. Samtidig slutter hotellsjef Jon E. Levnang og husøkonom Kari Nyhus. I denne forbindelse inviteres du til et enkelt avslutningsarrangement tirsdag 27. april.

I ettertid ser jeg at det mest spennende og utfordrende likevel ikke har vært selve prosessen før og etter byggingen – men byggets innhold, og ikke minst valg av samarbeidspartnerne. Der var vi heldige!

Spesielt var valget av Eurest/Medirest, og dette firmas ansettelse av ressurspersoner, en lykke for senteret. De skal ha sin del av æren for at CatoSenteret i dag regnes som et av Norges beste rehabiliteringssentre – om ikke det beste.

Takk

Direktør Erik Adland var da også svært raus med vakre og anerkjennende ord da han takket hotellsjef Jon E. Levnang og husøkonom Kari Nyhus for et ualminnelig godt samarbeid gjennom 12 år.

Spesielt påpekte han all planleggingen i starten og ledermøtene med Jon – der man diskuterte mulige løsninger i motgang og medgang. Kari ble berømmet for at senterets standard var så god. Etter 12 års slitasje, på for eksempel gulvene, ser de ut som de er nylagte.

Erik takket samtidig alle ansatte i Medirest for deres flid, pågangsmot og lojalitet. I avskjedens stund var det godt å vite at så mange ansatte hadde valgt å

Spør hvem dere vil, kollegaer, brukere eller besøkende – de har kun en oppfatning. Det har vært hyggelig, interessant, helsebringende og utviklende å komme til CatoSenteret – og ofte har Jon og Karis navn blitt nevnt i samme forbindelse!

Fleksibilitet og tilpasning

- Gjennom 12 år har det vært stadige endringer i driften; fra en liten håndfull brukere, første avtale med Aker sykehus, driften av eget sykehjem, oppgradering og planlegging av kurs- og konferansedrift og sykehjemsdrift for Vestby kommune til dagens fulle hus med både arbeidsrettet rehabilitering og dagbrukere, sa Jon E. Levnang i sin takketale.

- For oss i hoteldriften har dette stillet høye krav til fleksibilitet og evnen til å stadig tilpasse seg endrede forutsetninger. Ikke minst for å bistå CatoSenteret med å være mest mulig konkurransedyktig, har det vært viktig for oss raskt å kunne endre oss i samsvar med de aktuelle behovene; for eksempel til sykehjemsdrift, til kurs-/konferansedrift eller med endrede renholdsrutiner overfor ARR-brukerne.

- Jeg er stolt av alle våre flotte hotellmedarbeiderne i renholdet, kjøkken/servering og resepsjonen! Vi har lagt vekt på

blant annet drift av flere pasienthoteller. Her har vi kunnet drive aktiv fag- og erfaringsutvikling på tvers av hotellene gjennom en "Best Practice" ordning!

- Eurest valgte tidlig å ISO-sertifisere hoteldriften, slik at denne ble kvalitetssikret. CatoSenteret var også først ute i rehabiliteringsmarkedet med sin ISO-sertifisering og vi kunne dele noen av våre erfaringer fra hotellprosessen!

Fornøyde brukere

- Gjennom disse 12 år har vi hele tiden foretatt brukerevalueringer for å kunne få direkte tilbakemeldinger og innspill på hvordan driften kan gjøres best mulig sett fra brukerens ståsted. Her har det kommet mange konstruktive tilbakemeldinger og anerkjennelse!

Vi kan være stolte av de flotte tilbakemeldingene som kommer fra brukerne, både innen behandlings- og hotelltjenestene, avslutter hotellsjefen.

Senterets hjerte

- Medirest har lagt vekt på at brukerne skal trives og bli sett i hverdagen. Dette gjelder resepsjonisten i "Senterets hjerte", som kokk/servering og ansvarlig renholder på brukerens rom. Den gode samtale, hvor humoren har en naturlig plass, er

Hotellsjef Jon E. Levnang og husøkonom Kari Nyhus fra Medirest slutter etter 12 års fantastisk innsats for CatoSenteret.

Ved bordenden satt direktør Bjørn Hatland, driftsjef for pasienthotellene i Medirest Norge, flankert av Thor Bjørn Lie, som planla og fikk bygget CatoSenteret og direktør Erik Adland som har hatt forskjellige roller på CatoSenteret siden byggestart.

For 25 år siden ansatte Asker sin første psykisk utviklingshemmede. Kommunen lovet å ansette én utviklingshemmet hvert år etterpå. Det har blitt bare to.

Kommunen brøt løftet var overskriften Asker og Bærums Budstikke hadde i forbindelse med at Asker kommune, ved sosialsjef Kari Madssen, hadde samlet hele sosialkontorets stab og noen gjester for å markere at det hadde gått 25 år siden Asker kommune ansatte sin første psykisk utviklingshemmede, Henning Furulund.

Gjester var tidligere sosialsjef Bjørn Nygaard, Hennings mor Bjørg Furulund og Erling Lauritzsen, tidligere formann Askergruppen for funksjonshemmede og redaktør av foreningens medlemsavis Stubben.

Sosialsjef Bjørn Nygaard utformet annonsen i 1985 og han kunne fortelle at Henning ble ansatt i konkurranse med flere andre søkere.

At Asker kommune gikk til ansettelse av en psykisk utviklingshemmet var etter lang bearbeiding av politikere og byråkrater fra Askergruppen for funksjonshemmedes daværende formann Egil Kringen.

trakten – og jobben. Det er utrolig mye positivt å si om Henning Furulunds innsats. Han har helt unike stå på egenskaper – han tar aldri et nei for et nei i viktige saker – og har derfor fått til utrolig mye.

Her er noe Henning Furulund har vært og gjort:

- Skaffet 50.000 underskrifter i en kampanje for at ikke funksjonshemmede skulle bli oppsagt ved Bærum kommunale arbeidssenter.
- Kjempet og kjemper for gratis og mobil trygghetsalarm og reiste "Kysten rundt" for å teste ut og fremme mobil trygghetsalarm.
- Vært pådriver og bøssebærer i utallige TV aksjoner.
- Intervjuet topp-politikere som valgreporter for NRKs radio-program P3-morgen.
- Stått på valg for Asker Venstre.
- Blitt invitert til Helse- og omsorgsdepartementet og fått reist to spørsmål i Stortingets spørretime.
- Arrangert 17. mai fest for funksjonshemmede i hele 20 år.

arbeidsplasser og bomuligheter for funksjonshemmede.

Og det greide han. For om høsten kom en utlysning om registrering av boligbehov for funksjonshemmede, og i kommunebudsjettet ble det foreslått utbygging av hjemmehjelpsordningen for funksjonshemmede.

Det ble økte bevilgninger til funksjonshemmede i barnehager, påplussing av midler til transportordningen for funksjonshemmede, og det ble avsatt 1 million til gruppebolig for utviklingshemmede, og Askergruppen for funksjonshemmede ble lovet å få være med i planleggingsarbeidet.

Askergruppen for funksjonshemmede

Egil Kringen var leder og Erling Lauritzsen var nestleder i 1984/85. Gruppen arbeidet spesielt med skolegang, arbeidsplasser, boliger og tilgjengelighet og - Askergruppen fikk til mye!

Egil Kringen hadde tidligere forhandlet med kongens hoffsjef om tillatelse til at funksjonshemmede kunne oppleve 17. mai inne på Skaugum og feire dagen på Askertun etterpå.

tilgang til data

Askergruppen sto også "fadder" ved stiftelsen av Asker og Bærum lokallag av Landsforeningen for trafikkskadde 25. april 1985.

Medlemsbladet Stubben

Medlemsbladet Stubben logo var en kraftig, solid stubbe hvorfra et stort askeblad skjøt friskt og grønt rett opp i været, og bladets motto var: Stubben kan hugge, men ikke knekke. Logoen ble utformet av Askerkunstneren Vivian Zahl Olsen

Stubben var et kampskrift hvor innlegg og kritikk i bladet ofte ble sitert og kommentert i både kommunestyret og kommunale etater, ja til og med i fylkesstyret!

Kommunen brøt løftet

Gleden over en arbeidsplass

- For en vanlig samfunnsborger er vel ikke det å få en jobb den helt store begivenheten, men for en funksjonshemmet er det en stor ting i livet. For Henning selv er det en seier og en tilfredsstillelse - det å tjene penger! Han sier selv at han nu føler fast grunn under føttene.

- På jobben stortrives han. Alle er bare hjelpsomme og positive, og han går til sitt arbeid med glede, skrev mor til Henning i et lengre innlegg i medlemsbladet Stubben Nr. 1 - 1986.

Det var for 25 år siden, og Furulund har beholdt ansettelseskon-

- Vært en flott talsmann for Rådgivningsgruppen for utviklingshemmede. En gruppe som har satt spor etter seg i mange land, fra Norden til India.

Så for dette og mye, mye mer fikk Henning Asker **kommunens frivillighetspris i 2004.**

Sosialsjef Bjørn Nygaard fylte 50 år 10. mai 1985.

Da sa han sa til Budstikka: "Mye er bra i Asker", og vi skrev i Stubben:

"Vi slutter oss til gratulantene og håper at Bjørn Nygaard fortsatt vil få gjennomslag for sine synspunkter, spesielt når det gjelder

Nå ble det laget rullestolrampe i Asker kirke. Vi fikk bedret tilgjengeligheten til butikkene, politiet og apoteket og avsatt HC-plasser til bil i Asker sentrum. Vi fikk bedret tilgjengeligheten både på Holmen Fjordhotell og Scandic Hotell, og baderampe for bevegelseshemmede på Sjøstrand ble ferdig.

Fikk utbedret tilgjengeligheten for HC på Asker videregående skole, og overtalte statsminister Kåre Willoch til å besøke Bleiker videregående skole for å se på integreringen av FH elever. Asker skolestyre gikk inn for større bevilgninger til spesialundervisning, og vi kjempet igjen om at en blind elev også fikk

Henning Furulund har vært ansatt i Asker kommune i 25 år. Han feiret jubileumsdagen sammen med kollegene i sosialtjenesten og inviterte gjester. Fra vestre Hennings mor Bjørg Furulund, sosialsjef Kari Madssen, Henning Furulund, tidligere helse – og sosialsjef Bjørn Nygaard og stifter og tidligere formann i Askergruppen for funksjonshemmede Erling Lauritzsen.

Den respekterte og dyktige lege, IMRE HÆRC, Høvik, har fått trykket dette innlegget i Dagens Medisin 08/10.

Åpent brev til helseministeren

Mange av oss som arbeider i det norske helsevesenet og har vært stolt over hva helsevesenet tidligere har utført, var meget spent på hva en ny helse- og omsorgsminister ville gjøre etter å ha satt seg inn i problemene.

Mange har vært i den tro at når en ny minister overtar posten, blir hennes oppave å se med nye øyne på de problemene som den avgåtte ministeren overlot til etterfølgeren. Ikke bare trå i de gamle stier, men gjøre seg opp en selvstendig mening. Vi oppfattet Dem som resultatorientert og handlelyktig, Anne-Grete

Strøm-Erichsen, men hittil har De skuffet oss.

Dyrt og mislykket

Et av de største problemene i dag er opprettelsen av helseforetak. De er orientert om at både New Zealand og Skottland har sluttet med denne modellen, og Sverige, som har lukket på helseforetaksløsningen, har ikke ønsket å gjennomføre den. Årsaken er blant annet de enorme kostnadene den oppblåste administrasjonen medbrakte. Ifølge mine kilder - rett meg hvis det er uriktig - er det nå cirka 10.000 ansatte i landets

helseforetak. Hvis vi regner billig, kan hver ansatt i administrasjon gjennomsnittlig koste skattebetalerne cirka 500.000 kroner - det vil si cirka fem milliarder kroner bare for å administrere en mislykket modell. De selv vet at det har kommet altfor mange direktører, som tjener mye mer enn Dem.

Mange mener at offentlig drevet helsetjeneste ikke kan være bare overskuddsorientert - «business-like». Vi kan ikke forvente at politi, rettsvesen - og andre statlige oppgaver - skal gå med profitt som øverste mål.

Elendig pasientbehandling

Overbyråkratisering og elendig pasientbehandling kommer til å tvinge Norge til å forlate denne modellen, slik New Zealand og Skottland gjorde. Et av de verste eksemplene er måten Helse Sør-Øst håndterer skjebnen til Aker Sykehus, det vil si å rasere et veldrevet, pasientvennlig sykehus med de beste medisinske kunnskaper og resultater. Helse Sør-Østs påstand om at denne nedleggelsen organiseres ut fra pasientens behov, har blitt avslørt av mange innlegg i media.

Jeg ber helseministeren kreve skriftlig forklaring om hvor og hvilke avdelinger som har kapasitet til å overta urologisk eller ortopedisk avdeling ved Aker Sykehus, eller pacemakerinnleggelse, den nye infeksjons- og gastroavdelingen samt hormonavdelingens pasienter.

Akershus universitetssykehus (Ahus) er allerede fylt opp med korridorpasienter og går med såpass underskudd at jordmødre måtte sies opp. Psykiatriske pasienter har ikke plass. Det er ikke noe galt med funksjonen ved Ahus, men sykehuset har bare ikke plass eller mulighet til

å overta 160.000 nye pasienter.

Arroganse

Ledelsen i Helse Sør-Øst er arrogant og vil ikke lytte til advarsler om at rasering av Aker Sykehus' funksjoner, det vil gi fatale følger for pasienter, forlenget ventetid og korridorpasienter. Det siste utspill fra direktør Siri Hatlen er at raseringen må utsettes med tre måneder fordi hun ikke har tenkt godt nok gjennom rettighetene av ansattes oppsigelser. Denne planleggingsfeilen kaster også mistanken på at de heller ikke har tenkt godt nok over hvilke skader de gjør ved å kutte tilbudet til 160.000 mennesker.

Derfor anmoder jeg helseministeren om å gjennomgå raseringen av Aker Sykehus, så De ikke inngår i norsk helsevesens historie som den ministeren som har vært ansvarlig for mange pasienters forlenget lidelse og ødelagt livskvalitet på grunn av økt ventetid.

CatoSenterets Venner, ved leder Kari Fangel, har sendt ut et hyggelig brev til medlemmene og minnet om innbetaling av støttekontingenten for 2010. For kontingenten og sjenerøse gaver er selve grunnlaget for venneforeningens arbeid. Venneforeningen bruker alle midler til beste for brukerne på CatoSenteret.

håper at Venneforeningen kan fortsette å si: "Gjør det! Venneforeningen betaler!"

Behovene for tilskudd øker. Nye metoder og aktiviteter med forbedret effekt for brukere øker med endrede opptreningsbehov. Utstyr slites og kompleksiteten og belastningen av opptrenin-

kere og deres "hjelpere" i den tøffe jobben det er å mestre eget liv etter ulykke eller sykdom.

Ta gjerne kontakt: Tlf. 64 95 72 82/90 09 35 72, eller e-post: k-fangel@online.no

CatoSenterets Venner

Venneforeningen er jevnlig i kontakt med Senterets ledelse og ansatte og er løpende informert om fritids- og terapeutiske aktiviteter. De bidrar derfor direkte til tiltak og utstyr som kommer brukerne til gode. Det er bevilget penger til Power Platemaschinen, som kan gjenoppbygge muskler og bedre kondisjon hos ryggmargskadede, til innkjøp av styrketreningsapparatet Kinesis, som er spesielt beregnet for trening av rullestolbrukere, det er innkjøpt videokamera til bruk under trening og sikkerhetsvester for bruk under ridning. Rytmeinstrumenter for å lage litt "fest og moro" blir flittig brukt. Personalet ser behovene og man

gen for den enkelte, gjør at "fritiden" under oppholdet må være så meningsfylt som mulig.

Alle venneforeningens midler går uavkortet til nødvendig utstyr og trivselstiltak. Staben rundt den enkelte bruker er kreativ og kunnskapsrik, med stor omsorg for den enkelte.

De som ønsker å støtte arbeidet på CatoSenteret direkte, gjør det best gjennom Venneforeningen. Venneforeningens styremedlemmer har ingen honorar, bare glede ved å kunne være nyttige. Vi håper at du selv, din familie eller din bedrift fortsatt vil være med og støtte CatoSenterets bru-

Melding fra Kongehusets nettside 4. mai 2010:

Misjonær Jan Kristensen, Porsgrunn, er tildelt Kongens Fortjenstmedalje

Jan Kristensen er tildelt Kongens fortjenstmedalje i sølv

Tirsdag 4. mai var Jan Kristensen, etter mange måneder i sitt andre hjemland Kenya, tilbake i Norge. Han har hatt et travelt år med mye besøk og mange nye planer. Dette og mer til skulle han fortelle om på denne kveldens faddertreff i Stiftelsen Prosjekt Gatebarn i Kenya. På møtet skulle det også orienteres om økonomi, fadderverving, sang, musikk og bevertning.

De fremmøtte ble svært overrasket da det dukket opp flere journalister, og da også Porsgrunns ordfører Øystein Beyer ankom, med ordførerkjedet dandert over skuldrene, begynte man å ane at noe spesielt var på gang. Ordføreren overrasket da også alle da han høytidelig forkynte at Jan Kristensen var blitt tildelt Kongens fortjenstmedalje i sølv.

Det var en stolt mottager som takket for tildelingen. Det var en stor ære å få denne medaljen, men Jan presiserte - at uten all støtte og hjelp fra alle gode hjelpere og fadderne, hadde hans arbeid i Kenya vært umulig. Gratulasjonene satt løst blant alle de mange fremmøtte.

*Stiftelsen Sofienlund slutter seg til gratulantene.
Den er virkelig fortjent!*

Kongens fortjenstmedalje 100 år

Kongens Fortjenstmedalje er over 100 år gammel. I løpet av denne tiden har flere enn 35.000 personer mottatt utmerkelsen "til belønning for fortjenester av kunst, vitenskap og næringsliv, og for utmerket forhold i offentlig tjeneste".

Det var Kong Haakon som stiftet Fortjenstmedaljen, 1. februar 1908. Hensikten var å komplettere St. Olavs Orden.

Hvorfor en fortjenstmedalje?
Utnevnelsene til Den Kongelige Norske St. Olavs Orden skjedde i henhold til statuttene "... for at belønne utmerkede fortjenester af Konge og Fædreland, af Menneskeheden eller af Kunst og Videnskap".
Dette betydde at det primært var samfunnsstøtter, kunstnere og

vitenskapsmenn som ble tildelt ordenen. Den nådde ikke den jevne nordmann. Dermed ble Kongens fortjenstmedalje innstiftet. Den skulle gis til belønning for fortjenester av kunst,

tildelingene i gull utgjør om lag 15 prosent av det totale antallet. Historisk sett har kvinneandelen vært lav, rundt 10-12 prosent, men den øker fra år til år, i tråd med samfunnsutviklingen.

frelsesoffiserer, forfattere, musikere, jurister og forskere, for å nevne noen.

Alle navnene på nettet

I anledning 100-årsjubileet i 2008 er samtlige 35.000 mottakere av Fortjenstmedaljen nå tilgjengelig på kongehusets nettsider. Opplysningene som finnes i Ordenskanselliets håndskrevne journaler fra 1908 og framover er overført til nettet. Dette inkluderer navn, valør på medaljen, yrke/stilling og, for tildelinger i senere tid, bosted. Her kan man søke etter navn, yrker og steder, og på den måten finne slekt og venner som har mottatt medaljen. Funksjonen er tilgjengelig via Tildeling av ordner og medaljer: Arkiv.

Porsgrunns ordfører Øystein Beyer overrakte Jan Kristensen kongens fortjenstmedalje i sølv og diplom. Fra kommunen vanket det godord og blomster.

vitenskap og næringsliv samt for utmerket forhold i offentlig tjeneste. Det var en videreføring av Kong Oscar II s Belønningsmedalje, som hadde opphørt i 1905.

Hvem har fått den?

I løpet av medaljens 100 år har flere enn 35.000 menn og kvinner mottatt Fortjenstmedaljen. Den deles ut i gull eller sølv, og

Et bredt spekter av yrkesgrupper og organisasjoner er representert.

Vi finner søndagsskolelærere, sykepleiere, gårdbrukere, postbud, mekanikere, glassblåsere, fabrikkarbeidere, tillitsvalgte, sosialarbeidere, pensjonerte ordførere, lærere, direktører, leger, misjonærer, skuespillere, artister, idrettsledere, fiskere,

Dyreassistert terapi kan bidra til motivasjon og mestring som viktige faktorer i et rehabiliteringsperspektiv. Ved CatoSenteret i Son bruker de hunden Lara til å stimulere brukerne til fysisk aktivitet, ro og sosial kontakt.

På CatoSenteret i Son har de drevet med dyreassisterte aktiviteter i syv år. I høst startet de sammen med AntrozooologiSenteret et kompetansebygging- og kartleggingsprosjekt for dyreassistert terapi.

Formålet med prosjektet er å studere hvorvidt og hvordan dyreassistert terapi kan ha en positiv virkning på ungdom og unge voksne til rehabilitering ved CatoSenteret. De ønsker etter hvert også å utvikle rammer som kan brukes som modell for flere rehabiliteringssentra i Norge og å utvikle forskningsprosjekt sammen med andre.

– Vi ønsker å høste erfaringer fra dette prosjektet, slik at vi kan øke kompetanseoverføringen. Og samhandlingen mellom andre rehabiliteringssentre etter hvert, sier Terje Hegge, assisterende direktør ved senteret.

– Kontakten med dyr kan i enkelte tilfeller også utgjøre en avgjørende faktor for at pasienten blir frisk, sier Else Hestevik.

Fra terapeutisk virkning til terapi

Nå pågår et forsøksprosjekt hvor 15 brukere mellom 15 og 25 år får jevnlig terapi gjennom et opphold på fire uker. Tidligere har ikke CatoSenteret kunnet kalle de aktivitetene de har drevet på med for dyreassistert terapi eller behandling. Dette er fordi de ikke har drevet med systematisk dokumentasjon og forskning etter klare målsetninger over lang tid.

– Det er nettopp dette vi ønsker å gjøre i prosjektet vi startet i høst, sier Else Hestevik. Hun påpeker derimot hvordan de dyreassisterte aktivitetene i stor grad har hatt terapeutisk virkning på pasientene gjennom de syv aktive årene. Dette kan blant annet komme fram i form av økt

tefokuseringen, og gi brukerne en pause i kampen mot negative tanker. Hunden kan bidra til å påvirke deres manglende motivasjon for fysisk aktivitet i positiv retning. – For mange er hun en forutsetning for at de i det hele tatt får beveget seg i frisk luft, for «hunden må jo ut», sier Else.

Mestring i fokus

Et kjennetegn ved alle aktivitetene ved CatoSenteret er hvordan brukerne tar medansvar i planlegging og gjennomføring av rehabiliteringsoppholdet med utgangspunkt i sine egne mål. Det blir satt individuelle planer hvor mestring inngår som kjernen. Både mentale og fysiske faktorer, og sammenhengen i mellom dem, har mye å si for pasientenes progresjon. Lara kan bidra til mestring gjennom fysisk aktivitet fordi de unge finner en motivasjonsfaktor i henne.

Lara blir blant annet brukt til å gjennomføre konkrete mål som å bevege seg en bestemt distanse. Slik kan for eksempel ME-pasienter få hjelp til å orke litt mer og få ettertrengt frisk luft. Trafikkskadde og brukere, som har ryggsmarter eller har foretatt amputasjoner, er andre eksempler på hvem som kan bli hjulpet av dyreassistert terapi. Mestring kan også bety kontroll, at brukerne lærer hvordan hunden responderer på kommunikasjon og etter hvert håndterer henne bedre. – Dette er eksempler på aktiviteter som kan føre til umiddelbar mestring, sier Else Hestevik. Det skal ikke så mye til å få en mestringsfølelse, men slike følelser kan motivere pasientene til å øke aktiviteten sammen med hunden. Dette kan igjen gi effekter både på det fysiske og psykiske plan. Det å føle at man gjør noe godt for hunden kan også framkalle positive følelser hos brukeren.

Langsiktig virkning

Dyreassistert terapi kan også hjelpe syke til å mestre en ny og endret livssituasjon på lang sikt. Flere av dem som har hatt rehabiliteringsopphold på CatoSenteret har skaffet seg hund, og dette indikerer gleden de har hatt. De har gjerne fått øynene opp for hvilke positive effekter kontakt med dyr kan gi dem, sier terapihundføreren.

Glede og ro

I tillegg til helsegevinsten i form av fysisk helse og smertelindring, kan Lara også bidra til positive helsemessige effekter.

– Brukerne roer seg ned når de er sammen med hunden og får klappe og kose med henne, sier Else.

Et sosialt midtpunkt

Terapien kan få brukerne til å åpne seg mer, og hjelpe dem til å se mer lystbetont på tilværelsen. Ofte blir Lara bevisst plassert hos brukere som for eksempel har redusert eller fraværende taleevne eller rett og slett finner det problematisk å kommunisere med andre mennesker. På denne måten tilnærmer andre seg både hunden og vedkommende på en

naturlig måte. Dette åpner for kommunikasjon både mellom brukeren og hunden og brukerne i mellom.

– Alle vil ha en bit av Lara. Det er mange flere som roper på henne enn på meg, sier Else, og virker i grunnen veldig fornøyd med det.

Dyreassistert terapi

Kompetansebygging og kartleggingsprosjekt.

Et samarbeid mellom AntrozooologiSenteret og CatoSenteret. Oppstart høst 2009 – planlagt ferdig sommer 2010.

Kontaktperson Catosenteret:

Else Hestevik, tlf. 64 98 44 75
Else.Hestevik@catosenteret.no

Hensikten/målet med prosjektet:

Overordnet mål for prosjektet er å få økt kompetanse og kunnskap om dyreassistert terapi i rehabiliteringsinstitusjon og se på muligheter for utvikling av kunnskap om effekt av dyreassistert terapi i rehabiliteringstilbud til ungdom og unge voksne med særlig fokus på stimulering og aktivitet.

Målet med forprosjektet er tredelt:

1. Å studere hvorvidt og på hvilken måte dyreassistert terapi kan ha en positiv innvirkning på ungdom og unge voksne til rehabilitering ved CatoSenteret, og det ønskes å utvikle rammer som kan brukes som modell for flere rehabiliteringssentra i Norge.
2. Å øke kunnskapen om bruk av dyreassistert terapi.
3. Å kartlegge relevante områder/problemstillinger for et større forskningsprosjekt i samarbeid med Valnesfjord Helse- og sportscenter, Beitostølen Helse- og sportscenter, CatoSenteret og AntrozooologiSenteret.

Kort beskrivelse:

Det skal gjennomføres et prøveprosjekt ved CatoSenteret hvor ansatt ved CatoSenteret, etter opplæring i dyreassistert terapi skal tilby den aktuelle brukergruppen dyreassistert terapi 20-30 min 2-3 ganger i uken i 4 uker med bruk av CatoSenterets egen terapihund. Veileder fra AntrozooologiSenteret bistår underveis.

Inklusjonskriterier: Ungdom og unge voksne, 15-30 år.

Eksklusjonskriterier: Manifest allergisk sykdom mot pelsdyr eller hundefobi.

Prosjektet skal dokumentere og systematisere det som gjøres ved senteret i dag, og bidra til synliggjøring for andre ansatte. Målet er gjennom synliggjøring av nytten av dyreassistert terapi og bevisstgjøring om når dyreassistert terapi kan brukes, å øke bruken av dyreassistert terapi i rehabiliteringstilbudet for ungdom og unge voksne.

Status/ evt. sluttrapport:

Introduksjonskurs i dyreassistert terapi er gjennomført i løpet av høsten 2009.

Hunden Lara hjelper til på CatoSenteret

Sakset fra:
ReHab 2010
God habilitering og rehabilitering er samhandling i praksis
Tekst: Anne Birgit Aga

Et betydningsfullt supplement

På CatoSenteret foregår den dyreassisterte terapien ved hjelp av hunden Lara. På nåværende tidspunkt er de det eneste rehabiliteringssenteret i landet som har en godkjent terapi- og servicehund i spesialisthelsetjenesten.

Else Hestevik er godkjent terapihundfører og er den som har ansvaret for den praktiske utøvelsen av den dyreassisterte terapien. Hun påpeker at dyreassistert terapi er et supplement til annen type behandling, som generell trening og fysioterapi.

åpenhet, ro, glede, mestring og motivasjon.

Frisk luft og fysisk aktivitet

Det overordnede målet til CatoSenteret er at pasientene skal bli friske, og dette kan de oppnå nettopp ved å vende oppmerksomheten bort fra at de er syke. Ofte har brukerne fysiske smerter eller føler seg utmattet. Ved bruk av dyreassistert terapi får brukerne en anledning til å fokusere tankene mot det positive ved utendørs aktivitet og kontakt med dyret. Terapien kan dempe den negative smer-

 Kvalsund kommune www.kvalsund.kommune.no	 Hamar kommune www.hamar.kommune.no	 Karmøy kommune Skole- og Kulturetaten www.karmoy.kommune.no	 Ullensaker kommune www.ullensaker.kommune.no	 Hamar kommune www.hamar.kommune.no	 Bremanger kommune www.bremanger.kommune.no	 Sel kommune www.sel.kommune.no	 RE KOMMUNE ny og varm www.re.kommune.no
 Leka kommune www.leka.kommune.no	 Strand kommune www.strand.kommune.no	 Nore og Uvdal kommune www.nore-og-uvdal.kommune.no	 Ulvik Herad www.ulvik.kommune.no	 Stavanger kommune Vei, Park og Idrett www.stavanger.kommune.no	 Grong kommune Psyko-sosial tjeneste www.grong.kommune.no	 Ski kommune www.ski.kommune.no	 Neset kommune www.neset.kommune.no
 Ulstein kommune Oppvekst- og Kulturetaten www.ulstein.kommune.no	 Saltedal kommune www.saltedal.kommune.no	ANONYM STØTTE	 Ringsaker kommune www.ringsaker.kommune.no	 NORD-FRON KOMMUNE www.nord-fron.kommune.no	 Høylandet kommune www.hoylandet.kommune.no	 Etne kommune www.etne.kommune.no	 Grimstad kommune Teknisk Etat www.grimstad.kommune.no
 Fet kommune www.fet.kommune.no	 Herøy kommune www.heroy-no.kommune.no	 Vågsøy kommune www.vagsoy.kommune.no	 Ål kommune www.aal.kommune.no	 Tjeldsund kommune www.tjeldsund.kommune.no	 Steigen kommune www.steigen.kommune.no	 Halden kommune www.halden.kommune.no	 Sortland kommune www.sortland.kommune.no
 Sola kommune www.sola.kommune.no	 Asker kommune Sosialavd. www.aker.kommune.no	 Bjerkreim kommune www.bjerkreim.kommune.no	 Sørfold kommune www.sorfold.kommune.no	 Kvinnherad kommune www.kvinnherad.kommune.no	 Sauherad kommune Skolekontoret www.sauherad.kommune.no	 vaksdal kommune BYNÆRT BYGDELIV www.vaksdal.kommune.no	 ODDA KOMMUNE www.oddakommune.no
	 Rauma kommune Oppvekstetaten www.rauma.kommune.no	 Gran kommune www.gran.kommune.no	 Rindal kommune www.rindal.kommune.no	 Stange kommune www.stange.kommune.no	 Agdenes kommune www.agdenes.kommune.no	 Eid kommune www.eid.kommune.no	 Steinkjer kommune www.steinkjer.kommune.no
 Holmestrand kommune www.holmestrand.kommune.no		 Engerdal kommune Skolene og Barnehagene www.engerdal.kommune.no		 Sør-Varanger kommune Kultur og Oppvekst www.sor-varanger.kommune.no		 Meråker kommune Sektor for skole, oppvekst og kultur www.meraker.kommune.no	

 ProsjektPartner Bodø AS Terminalveien 10 8006 BODØ Tlf. 75 55 13 00	 Hepsø Maskinstasjon 7228 KVÅL Tlf. 72 85 22 08	 Ivar Lærum AS Grevlingv. 10 3482 TØFTE Tlf. 32 79 41 25	 Ørje Smøre & Vaskeservice Grønli 1, 1809 ASKIM Tlf. 414 61 844	 Jahr Bilservice Jarv, 3340 ÅMOT Tlf. 32 78 56 08	 Orkdal Trafikkskole Franslykkja 7 7300 ORKANGER Tlf. 72 48 73 25	 Domus Mega Førde Langebruv. 22 6801 FØRDE Tlf. 57 83 07 40	 Autover Bilglass AS Apenes g 16 1607 FREDRIKSTAD Tlf. 69 31 88 70
 Midt Nett Buskerud AS Nedmarken 3370 VIKERSUND Tlf. 32 78 32 78	 Element og Spesialtransport AS Industriv. 1 3300 HOKKSUND Tlf. 32 75 08 08	 Vågen Våggjerdv 6 4306 SANDNES Tlf. 51 66 00 27	 Stjørdal Taxi A/S Innherredsv. 63 B 7500 STJØRDAL Tlf. 74 83 75 00	 Bil Klinikken AS Fjærevegen 1, Øyrane 6800 FØRDE Tlf. 57 72 55 00	 Høyanger Bil A/S Einar Ramslis g 29 5900 HØYANGER Tlf. 57 71 32 77	 Reime REIME AGRI AS Jernbanev. 21 4365 NÆRBØ Tlf. 51 79 19 00	 Taxi Magnar Bjerkreim 4387 BJERKREIM Tlf. 51 45 01 56
 ELOPAK www.elopak.com	 Arendal Dyreklinikk Centralg. 12 4836 ARENDAL Tlf. 37 02 48 05	 Tannlege Tor Frost Nielsen Strandg. 19 5013 BERGEN Tlf. 55 32 67 24	 Langestrand Fysioterapi Vestreg. 28, 3251 LARVIK Tlf. 33 18 11 22	 ANONYM STØTTE	 Fjordenes Tidende Gate 1 nr 119 6700 MÅLØY Tlf. 57 84 90 00	 VULKAN SKANDINAVIA AS ALT INNEN HØYELASTISKE KOPLINGER 6401 MOLDE Tlf. 71 24 59 90	
 ORTOPEDI AS Buskerudv. 217 3027 DRAMMEN Tlf. 32 80 93 93	 vikørsta 6893 VIK I SOGN Tlf. 57 69 86 50	 Mo Industripark AS Svenskv. 20, 8626 MO I RANA Tlf. 75 13 61 00		 Sandnes Transport a.s Kløftav, 1454 FAGERSTRAND Tlf. 66 91 82 16	 Vest-Agder fylkeskommune Todenskjoldsg 65, 4614 KRISTIANSAND S Tlf. 38 07 45 00		
 DRAMMEN LIFT Utleie Holmestrandsv. 116 3036 DRAMMEN Tlf. 32 26 02 80	 Oxum Containerservice Oksumv. 125 3949 PORSGRUNN Tlf. 35 51 81 34	 Huseiernes Landsforbund Oslo og Akershus Fred Olsens g 5, 0152 OSLO Tlf. 22 41 31 00		 MELHUS TRAFIKKSKOLE AS Utvelding og profesjonell opplæring til sikker kjøring! 7084 MELHUS Tlf. 72 87 03 89		 Hedmark Transportarbeiderforening Folkets Hus, 2326 HAMAR Tlf. 62 54 09 79	
 Elveg. 5 1724 SARPSBORG Tlf. 69 15 51 33	 Last buss 0175 OSLO Tlf. 23 23 47 50	 NORGESTAXI 08000 Pirterminalen 7010 TRONDHEIM Tlf. 08 000	 Redningsselskapet Småbåtregisteret Tlf. 815 44 055	 TOYOTA Toyota Norge AS 3002 DRAMMEN - Tlf. 32 20 50 00 www.toyota.no		 Toyota Drammen Toyota Lier - trygg og spennende 3007 DRAMMEN Tlf. 32 23 46 00	
 ABES trafikksskole Thoning Owesensgt 28 7044 TRONDHEIM Tlf. 73 91 76 70		 VIKING REDNINGSTJENESTE DIN TRYGGHET PÅ VEIEN 06000 www.vikingredning.no		 AUST-AGDER		 Lister .....Tlf. 38 35 49 00	
 Falck Tlf. 02 222	 forebygging.no Kunnskapsbase og interaktiv arena for forebyggende og helsefremmede arbeid. Nett-tjenesten utvikles gjennom et bredt samarbeid mellom fagmiljøer i Norge. Forebygging.no inneholder mer enn 10.000 fagemner med særlig fokus på rusforebyggende arbeid.		 SØR-TRØNDELAG		 Røros v/Røros Auto .....Tlf. 951 46 24 6		
 OPPLAND	 Ringebu .....Tlf. 61 28 02 54		 TELEMARK		 Grenland .....Tlf. 35 90 00 50		
 SØR-TRØNDELAG	 Melandsjø .....Tlf. 72 44 49 30		 TROMS		 Balsfjord .....Tlf. 77 72 07 33 / 911 20 073		

Stiftelsen Sofienlunds landslotteri

DU KAN VINNE FØRSTEGEVINSTEN PÅ KR. 500 000, ELLER EN AV TOTALT 200 674 PREMIER TIL EN SAMLET VERDI PÅ OVER 9 MILLIONER KRONER!

PREMIEPLAN

**Totalt: 1.000.000 lodd med 200.674 premier
til en samlet verdi av kr. 9 188 500**

Spill 1

1 pengepremie à kr. 500.000,-
20 pengepremier à kr. 5.000,-
500 termossett à kr. 700,-
650 oljelamper à kr. 590,-
2500 førstehjelpspakker/turpakker
à kr. 400,-
30 000 pennessett à kr. 60,-
167 000 nytt lodd/kulepenn
Gave til Solfondet à kr. 30,-

3 like gir gevinst.

F.eks. skraper du frem 3 x «500 000» har du vunnet fem hundre tusen kroner. Skraper du frem 3 x «Termos-sett» har du vunnet en kjekk termos o.s.v.

Spill 2

3 Vingreiser à kr. 15.000,-
Skrap frem 3 x «Reise» og du har vunnet en reise til en verdi av kr. 15.000,-.

Spill 3

Ekstrasjansen: Skrap frem en bokstav. Har du lodd med bokstaver som til sammen danner ordet Penger, sender du inn loddene, og du er med i trekningen av kr. 10 000,-

Trekningen foretas 10. august 2010 av Lotteritilsynet.

Vinneren offentliggjøres i norske trekningslister 18. august på <http://norsk.lysningsblad.no>.

Kun innsendte lodd er med i trekningen.

Lotteritillatelse er gitt av Lotteri- og stiftelsestilsynet for perioden 01.08.2009 – 31.07.2010. Alle vinnere tilskrives.

SPILLEREGLER

1. Lodd med premie sendes til lotteriets adresse. Lodd med premie over kr. 500,- bør sendes rekommandert. Husk å ta kopi.

2. Lodd som er forandret, ødelagt, stjålet eller hvor feltet «MÅ IKKE SKRAPES» er fjernet eller forsøkt fjernet, kan bli erklært ugyldig.

Eventuell erstatning for ugyldig lodd er begrenset til verdien av loddsettelen.

Lotteriet påtar seg intet ansvar for bortkomne lodd.

Premier som ikke er avhentet innen 31.10.2010 tilfaller lotteriets formål.

Inntektene av lotteriet går til Stiftelsen Sofienlunds arbeid for ulykkesskadde og kronisk syke.

Lotteriets adresse:
Stiftelsen Sofienlunds landslotteri.
Postboks 43,
1431 Ås.

Tlf. 64 97 46 40
Faks 64 97 46 01
e-post:
kundeservice@sofienlund.no

Les mer om stiftelsen på
www.sofienlund.no